

Forfatter: Lange, Julius Henrik

Titel: BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1869-11-26)

Citation: Lange, Julius Henrik: "BREV TIL: Brandes, Georg FRA: Lange, Julius Henrik (1869-11-26)", i *Julius Lange - breve fra hans ungdom*, Nordiske, s. 176. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002252486-000-shoot-L0022524860000033.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Julius Lange - breve fra hans ungdom

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

26. Nov. 69.

Jeg tilstaar, jeg ikke havde ventet af dit Hoved, at det skulde ophedes af en muligvis smagløs Analogi, som havde til Hensigt at klare, hvad jeg forstod ved en naturlig Forskjel. Hvis Du vil tilgive mig denne nye Forhaanelse mod Kvindekjønnen, saa vilde jeg finde det lidt fruentimmeragtigt, naar man ved at høre det gyselige Ord «Hund» for Analogiens Skyld brugt i en vis Nærhed af Ordet «Kvinde» og uden at der føjes salva venia til, begynder at «rase» over en Sammenblanding af disse to Begreber. Jeg beder om Forladelse for at jeg af gammel Vane regnede paa din Nemhed og Velvilje til at capere Meningen med min Tankegang.

Hvis jeg havde befundet mig i din umiddelbare Nærhed, da jeg læste Fortsættelsen af dit (sidste) Brev, frygter jeg for, at jeg var bleven lidt personlig ubehagelig imod Dig. «Du, der hvert Øjeblik vover at foreholde Andre» — hvor vover Du et eneste Øjeblik at sige mig Sligt op i mit Ansigt, eftersom Du (hvis dit Sind var en Smule i Ro) vilde vide, at det ikke er sandt. Jeg har talt til Dig som til min fortroligste Ven — og næppe til nogensomhelst Anden — om min Opfattelse af mine Pligter og Tilbøjeligheder; men jeg troer at kunne sige mig fri for at have incommoderet Dig med en for hyppig Omtale deraf eller med at s. 177applicere dem paa nogensomhelst Anden. Vær vis paa, at det ikke skal ske oftere. Jeg frabeder mig paa det Allerutvetydigste og Bestemtteste enhver Vrængen af den Maade, hvorpaa jeg taler om mine allerpersnligste Forhold. Det er underligt at «min hengivne Ven» vil byde mig Sligt.

Hvad Fanden har der fejlet Dig, da Du har skrevet dette Brev? «Hund» og «Kvinde», «Menneskerettigheder» og «Borgerrettigheder» drejer sig rundt for Dig. Har Du nogensinde hørt af mig, at Sygigen — under Straf af at være «uskjøn» — ikke maa være andet end Sygige? Henvend Dig paa de rette Steder med din Rasen.

Lad mig — trods den dybe Modsætning, der er imellem vore Karakterer, vort Liv, vore Forudsætninger, vort Temperament, vor Tænkemaade og Tro — kunne tale til Dig med Tryghed for ikke at blive Gjenstand for de rædsomste Misforstaaelser. Er Du bleven led ved mig, saa lad os skilles, men lad mig vedblive at være din hengivne Ven.

Julius Lange.

Svar udbedes.

En af Grundmodsætningerne mellem Dig og mig bestaar deri, at min Indignation har vendt sig imod mig selv (hvis deri skulde ligge noget Rigtigt, saa beroer det til min Skam derpaa, at min Indignation mod mig selv har været i en skrækkelig Grad berettiget) og at din Indignation har vendt sig imod Verden. Aarsagen, hvorfor jeg ikke kan hjælpe Dig s. 178i din Indignation imod Verden med personlig Sympathi — med Agtelse kan jeg altid følge den — er dels den, at saasntart den udtales, værker det i mine gamle Skavanker, dels den, at jeg siden har faaet min egen lille Kres af Verden, som jeg elsker, og hvor der ingen Plads er for Indignation. Men uagtet der er det Slemme ved min egen Syndsbevidsthed, at den er Bevidsthed om min egen Synd, saa vilde jeg ikke bytte den for din Mangel paa Syndsbevidsthed, skjönt jeg ikke hos Dig kjender nogen Synd af samme Art eller i samme Grad som min. — Du maa tage mig som jeg er, hvis Du vil tage mig; jeg kan ikke til Ære for Dig hæve mig over eller gjøre mig anderledes end jeg er. Har Du forstaaet Noget, jeg har sagt, som Pral, saa har Du gjort mig blodig Uret.

Jeg har læst Halvdelen af din Oversættelse; den interesserer mig overordentlig. Tak for den og for dit første Brev.

(Bagen efter.)

Kjæreste Ven! Tak for dit Brev, som er mig dyrebart. Du behøvede ikke «at bede mig om Forladelse». Du havde nok gjort mig Uret; men det kan vel glemmes uden det. Hvis jeg har misforstaaet Dig, saa tilgiv det. Jeg troer heller ikke, at vi er saa forskrækkelig uenige som det synes; adskilligt af hvad Du skriver (f. Ex. om Anger og Syndsbevidsthed) ligger mig ikke fjernt. — Naar Du nu vil begynde en Polemik (jeg har ikke set Stykket i Berlingske, som vel skal s. 179være en Modgift før Giften) saa forsmaa ikke at raadføre Dig lidt i formelle Sager med en god Ven. Vi har jo Beviser for at Du kan overile Dig og skade baade din Sag og Dig selv. At Du gjør det ligeoverfor mig, er Intet; men Publikum har som bekjendt mange hundrede Hoveder, af hvilke mange er meget daarlige, og mange hundrede Hjerter, af hvilke mange duer temmelig lidt og som navnlig nok vil Dig tillivs

Jeg længes efter at tale ined Dig om Mill's Bog, men jeg har travlt «indtil Kvæling». Vær min Ven, jeg er din Ven.

At Lange imidlertid ingenlunde lod sig omvende af det Mill'ske Skrift, viser det følgende, meget senere Brev, der er afsendt 3. April 1870 og som kom mig i Hænde Dagen før jeg tiltraadte en Udenlandsrejse, der efter Bestemmelsen skulde være langvarig og som kom til at vare omtrent 16 Maaneder. Umiddelbart før min Afrejse offentliggjordes nogle Angreb paa mig, hvortil der i Brevets sidste Halvdel sigtes.